



SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

Aleksander Julian Dyżewski

(1893—1970)

Aleksander Julian Dyżewski urodził się 3 V 1893 r. w Warszawie w rodzinie inteligenckiej. Szkołę średnią z wykładowym językiem polskim ukończył w 1910 r. we Włocławku. W 1911 r. rozpoczął studia na Wydziale Inżynierii Lądowej Szkoły Politechnicznej we Lwowie, które przerwał w 1914 r. na skutek rozpoczęcia działań wojennych. Po trzech latach przerwy, w 1917 r. podjął studia na Wydziale Inżynierii Budowlanej Politechniki Warszawskiej (PW). W okresie od 11 XI 1918 r. do 17 XI 1920 r. pełnił służbę w Wojsku Polskim, początkowo w pułku inżynieryjnym, a następnie w batalionie saperów. W 1920 r. wznowił studia na PW i ukończył je w 1921 r. uzyskując dyplom inżyniera dróg i mostów.

Praktykę inżynierską rozpoczął A. Dyżewski w 1922 r. w Poznaniu, pracując w Towarzystwie Robót Inżynierskich, w 1923 r. jako kierownik biura technicznego. Zaprojektował i zrealizował wówczas gmach fabryki kotłów parowozowych dla Dyrekcji Kolejowej w Poznaniu oraz szereg mostów i wiaduktów. W 1924 r. powrócił do Warszawy i od marca rozpoczął pracę w Towarzystwie Akcyjnym Zakładów Przemysłowych Budowlanych Fr. Martens i A. Daab, początkowo jako kierownik robót Centralnych Warsztatów Lotniczych w Dęblinie i innych obiektów na tym lotnisku, a od 1927 r. jako dyrektor techniczny tego Towarzystwa. Kierował wówczas budową tunelu kolejowego linii średnicowej w Warszawie, kościoła ss. Felicjanek w Warwie, Miejskiej Piekarni Mechanicznej przy ul. Prądyńskiego w Warszawie, Cegielni Miejskiej na Burakowie oraz gmachów: Warszawskiej Dyrekcji Kolejowej na Pradze, polskiej YMCA, biblioteki Wyższej Szkoły Handlowej, Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie. W 1937 r. z ramienia Departamentu Budownictwa Ministerstwa Spraw Wojskowych został głównym kierownikiem budowy lotniska w Małaszewiczach k. Brześcia. Funkcję tę pełnił do wybuchu II wojny światowej.

Okres okupacji hitlerowskiej spędził w Warszawie, początkowo pozostając bez zajęcia, a w latach 1941—1944 pracując w Towarzystwie Zakładów Przemysłowo-Budowlanych. Po upadku powstania warszawskiego został wywieziony do Bochni, skąd udał się do Krakowa, gdzie do początku 1945 r. zajmował się pracą naukową. W lutym 1945 r. wyraził gotowość wzięcia udziału w organizowaniu politechniki w Gdańsku, jednak powrócił do Warszawy, przyjmując propozycję Rady Wydziału Inżynierii PW podjęcia wykładowych z organizacji i administracji budowy. Równocześnie z rozpoczęciem wykładowych na PW wznowił pracę w Towarzystwie Zakładów Przemysłowo-Budowlanych, gdzie pracował do 1949 r.

W 1949 r. A. Dyżewski uzyskał stopień doktora nauk technicznych na Wydziale Inżynierii PW, a

w rok później habilitował się. 1 X 1950 r. został kontraktowym profesorem nadzwyczajnym w pierwszej w Polsce Katedrze Organizacji i Administracji Budowy (od 1952 Organizacji i Mechanizacji Budowy) i od 1 IX 1952 r. objął funkcję kierownika tej katedry. 30 VI 1954 r. uzyskał nominację na profesora nadzwyczajnego organizacji i administracji budowy, a 13 XII 1962 r. został profesorem zwyczajnym. Prof. A. Dyżewski pełnił w PW szereg odpowiedzialnych funkcji. W latach 1951/52—1953/54 był dziekanem Wydziału Budownictwa Przemysłowego, a w okresie od 1 VII 1954 r. do 30 XI 1956 r. piastował godność rektora PW.

Doświadczenia zdobyte w trakcie wielu lat praktyki inżynierskiej pozwoliły mu na podjęcie prac teoretycznych, których efektem było stworzenie nowej, dotychczas w Polsce nie stosowanej dyscypliny naukowej: technologii i organizacji budowy. Prof. A. Dyżewski był autorem około 15 prac oraz szeregu artykułów z tej dziedziny, publikowanych w czasopiśmie technicznych, m.in. w *Inżynierii i Budownictwie*, *Investycjach* i *Przeglądzie Budowlanym*. Do najważniejszych publikacji prof. A. Dyżewskiego należą: „Zasady organizacji pracy równoległej w budownictwie” (1949), „Harmonogramy budowlane” (1950), „Technologia i organizacja budowy” (1962). Największą pracą wykonaną pod jego redakcją było trzytomowe dzieło „Projektowanie organizacji budowy” (1953). Integralną częścią jego działalności były konkretne prace projektowe, m.in. wykonany pod jego kierunkiem i zrealizowany w praktyce projekt organizacji budowy Huty „Warszawa”, obejmujący również wielką bazę produkcyjno-usługową.

Poza pracą naukowo-dydaktyczną prof. A. Dyżewski zajmował się zagadnieniem współpracy PW z robotniczym ruchem racjonalizatorskim. Sprawował społeczną funkcję opiekuna naukowego Stołecznego Klubu Racjonalizatorów Budownictwa, wiceprzewodniczącego Komitetu Współpracy Racjonalizatorów z Naukowcami, członka zarządu Gabinetu Technicznego dla Racjonalizatorów przy Warszawskiej Radzie Związków Zawodowych oraz wiceprzewodniczącego Rady Delegatów PW do spraw współpracy naukowców z racjonalizatorami. Był członkiem założycielem Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa, a od 1952 r. członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej PAN. 30 IX 1963 r. przeszedł na emeryturę.

Za swoją działalność prof. A. Dyżewski został odznaczony Orderem Sztandaru Pracy II kl. (1965), Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1955), Złotym Krzyżem Zasługi (1952). Był laureatem nagrody państwowej (1952).

Zmarł w Warszawie 17 VII 1970 r. i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim (225-VI-18).

Opracował Paweł Szymański